

Porteføljestyret for demokrati, styring og fornyelse

Referat

Møte 1/22

Dato 14. mars 2021, kl. 09:00 – 14:00
Sted Virtuelt møte

Til stede: Eli Skogerbø (leder)
Jørn Rangnes
Lise Hellebø Rykkja
Anne Cathrin Østebø
Matz Dahlberg
Mark Rhinard
Moa Bjørnson
Tone Merethe Aasen
Eva Falleth
Eirik Holmøyvik
Ragnar Torvik

Forfall:

Observatører: May-Kristin Ensrud, Justis- og beredskapsdepartementet, Grete Haraldsdatter Haugdal, Kommunal- og distriktsdepartementet

Til stede fra Forskningsrådet:

Vidar Sørhus, Berit Berg Tjørhom, Marte-Eline Stryken, Solbjørg Rauset, Bjarne Oppedal, Line Marie Sørsdal, Hanne Solgård-Øverlier og Anne Winsnes Rødland

Sak PSDEMOKRAT 01/22 Godkjenning av sakslisten

Vedtak: Sakslisten godkjennes.

Sak PSDEMOKRAT 02/22 Spørsmål om habilitet

Vedtak: Det er ikke meldt om inhabilitet i noen av sakene.

Sak PSDEMOKRAT 03/21 Referat fra porteføljestyremøte 4/21, 09. desember 2021

Det var ikke kommet inn noen merknader til referatet.

Vedtak: Referatet tas til etterretning.

Sak PSDEMOKRAT 04/22 Muntlige orienteringer fra administrasjonen

Administrasjonen orienterte om tildelingsbrevene fra departementene og føringene i disse, samt konsekvenser for årets utlysninger. Det vil bli egne utlysninger om forskning på EØS-rett, forskning på kriminalitetsforebygging, og om skatteøkonomisk forskning.

Videre har Forskningsrådet, som følge av store avsetninger de senere år, fått et engangskutt i bevilningene fra flere departementer, noe som får betydning for langtidsbudsjettene.

Administrasjonen orienterte også om at de fem prioriterte områdene i Forskningsrådets strategi, *Idékraft verden trenger*, skal gjennomgå ekstern evaluering. Den første evalueringen blir av området Samhørighet og globalisering. Evalueringen skal være klar i desember.

Vedtak: Ingen vedtak i saken.

Sak PSDEMOKRAT 05/22 Porteføljeplan etter høringsinnspill

Gjeldende porteføljeplaner ble vedtatt av Forskningsrådets Styre i juni 2020 etter behandling og godkjenning i porteføljestyrene. Planene var utarbeidet på kort tid, med utgangspunkt i eksisterende programplaner og uten omfattende innspillprosesser, og er derfor under revisjon og skal godkjennes av Styret i juni 2022. Endelig utkast fra porteføljestyret må ferdigstilles innen 22. april.

Revisjonsprosessen har inkludert to innspillfaser. I den første fasen arrangerte administrasjonen dialogmøter med aktører fra statlig og kommunal sektor og hadde uformell dialog med flere departementer. Revidering av porteføljeplanen var oppe til behandling i tre porteføljestyremøter, i tillegg til at det ble gjennomført tre møter med porteføljestyrets arbeidsgruppe.

I den andre innspillfasen ble utkast til revidert porteføljeplan lagt ut på åpen høring fra 15. desember 2021 til 22. februar 2022. Denne fasen er koordinert sentralt i Forskningsrådet for 12 av porteføljeplanene. I tillegg til høringsinnspillene, har alle porteføljeplanene blitt gjennomgått av en intern redaksjonskomité, og det pågår en dialog med de andre porteføljeadministratorene for å sikre synergier og unngå overlapp.

I dette møtet skulle porteføljestyret diskutere hvilke endringer som bør innarbeides i porteføljeplanen på bakgrunn av uttalelsene fra den eksterne høringen, og vedta videre prosess fram mot endelig utkast til revidert porteføljeplan.

Stikkord fra diskusjonen i porteføljestyret:

Porteføljens omfang og investeringsmål:

- Det kan være rom for å aggregere formuleringene til et høyere nivå, istedenfor å detaljere, men vi må samtidig holde fast på en tydeliggjøring av strategiske prioriteringer.
- Kan ha en bred inngang, men så prioritere.
- Det første kapitlet om framtidsvisjon kan brukes for å få fram vårt overordnede mål.
- Kan løfte det internasjonale og globale perspektivet, både relatert til EUs rammeprogram og utenfor EU.
- Kan beskrive målgruppene til de ulike porteføljeplanene tydeligere innledningsvis.
- Bør få fram forholdet mellom porteføljens omfang og porteføljestyrets begrensede midler, mellom prioriteringer og tiltak som legges til dette porteføljestyret og andre deler av Forskningsrådet. Porteføljen defineres videre enn våre midler, men samtidig må vi synliggjøre hvordan vi prioriterer våre egne midler. Kanskje få dette bedre fram i tiltakene? Må huske på at vi også er med på å påvirke Forskningsrådet i bredt gjennom våre prioriteringer.

Faglige og teknologiske prioriteringer:

- Komparative og globale perspektiver kan tydeliggjøres.
- Det ble stilt spørsmålstegn ved om grunnforskning trenger å synliggjøres mer.
- Det er mange humanistiske perspektiver i planen, kan evt. se om det kan gjøres tydeligere.
- Det kan også være rom for å aggregere til et høyere nivå når det gjelder fagene.

Tematiske prioriteringer:

- Rettsstaten og det rettsvitenskapelige bør vektlegges mer, og henvisninger til regelverk, rammeverk og lovverk som styringsverktøy må inn. Blant annet der vi snakker om premissene for demokratiet, sammen med tillit og legitimitet.
- Det går også an å se på rettighetstenkning og idéimport, og ha kultur- og identitetsperspektiv på rettighetstenkning.
- Temaer som desinformasjon og medienes betydning for demokratiet, teknologisk innovasjon og digital sårbarhet, hybride trusler, sivilt-militært samarbeid i krisehåndtering og krisehåndtering generelt, er i planen, men det går an å se på om de kan synliggjøres bedre.

Anvendelsesområde:

- Andre porteføljestyre kan ivareta næringsliv etc. bedre, i dette porteføljestyret er det nytte for og fornyelse av offentlig sektor som må vektlegges.
- Bør Sametinget nevnes eksplisitt som styringsnivå?

Strukturelle prioriteringer:

- Vi kan tydeliggjøre virkemidler for et innovasjonsøkosystem, men det var usikkerhet rundt bruken av ordet innovasjonsøkosystem. Forslag om å bruke innovasjonssystem – et sosialt system om folk som samhandler med ulik kompetanse.

Prioriteringer i forhold til EUs rammeprogram:

- Det vil bli utarbeidet en felles tekst som skal inn i alle planer, samtidig som vi må konkretisere i forhold til de tema der det er aktuelle utlysninger i EU.
- Porteføljeanalysen vil gi grunnlag for å vurdere hvordan vi kan hensynta også EU utlysningene i investeringsplanene.

Andre prioriteringer:

- FNs bærekraftsmål er viktige, men vi trenger ikke å spesifisere hvilke mål vi bidrar til. Men vi skal ha en tydelig forventning om at de enkelte søknadene plasserer bidragene sine inn mot en ønsket nytteverdi, og har en bevissthet om den betydningen prosjektene deres skal ha.
- Kjønn- og mangfoldsperspektiver kan bli tydeligere. For eksempel reflektere rundt hvilke målgrupper vi risikerer å ikke nå ut til.

Tiltak:

- Må være tydelige og konkrete på tiltaksnivå. Og så se på om vi treffer målgruppene.

- Tenke impact.
- Konkretisere hvordan vi kommuniserer med omverdenen (møteplasser, nettverksbygging etc).
- Synliggjøre kunnskapsbygging, å ta i bruk innovasjon. Mobilisere forskere for institusjonell fornyelse er en hovedsak. Skal vi drive fornyelse, må kommunene være med. Vi må jobbe sammen med kommunesektoren og de ulike institusjonene. Kan se på om det er elementer fra diskusjonen om strategi for mobilisering i forrige møte som kan innarbeides under tiltak.
- Missions.

Basert på innspill, tilbakemeldinger fra redaksjonskomiteen, dialog med andre porteføljeadministratorer og porteføljestyrets kommentarer vil administrasjonen utarbeide et nytt utkast til revidert porteføljeplan. Utkastet diskuteres i arbeidsgruppa og sirkuleres deretter til porteføljestyret for kommentarer.

Tidsplan for videre arbeid med revisjon av porteføljeplanen:

- 15. - 5. april: Administrasjonen, med bistand fra arbeidsgruppa, utarbeider et nytt utkast til revidert porteføljeplan basert på innspillene i dette møtet.
- 6. - 19. april: Utkast til porteføljeplan legges på sharepoint for kommentarer fra hele porteføljestyret.
- 20. - 21. april: Administrasjonen ferdigstiller utkast til revidert porteføljeplan.
- 21. - 22. april: Endelig versjon av revidert porteføljeplan godkjennes av porteføljestyret på sirkulasjon og oversendes Styret.

Vedtak: *Porteføljestyrets kommentarer om endringer i porteføljeplanen etter innspillsrunden innarbeides i den reviderte porteføljeplanen. Revidert porteføljeplan ferdigstilles og vedtas i tråd med vedtatt tidsplan.*

Sak PSDEMOKRAT 06/22 Utlysninger for offentlig sektor i 2022

Administrasjonen orienterte om tilbudet til offentlige aktører om støtte til Innovasjonsprosjekt i offentlig sektor (IPO), Førkommersielle anskaffelser (FKA), og forprosjekt for Førkommersielle anskaffelser. I år utvides tilbudet til også å inkludere forprosjekter for Innovasjonsprosjekter. Det er planlagt å lyse ut midler til IPO og FKA i 2022 på samme måte som i 2021, gjennom en utlysning på tvers av flere porteføljer. Det vil være en felles økonomisk ramme for IPO og FKA. Søknadsfristen er 21. september 2022. Utlysningen av forprosjekter til førkommersielle anskaffelser og innovasjonsprosjekter er åpen fram til mai, og søknadene behandles fortløpende.

I møtet skulle porteføljestyret vedta prioriteringer for DEMOKRAT sin del av utlysningen av IPO og FKA til fristen 21. september. De andre porteføljestyrene som deltar lyser ut midler til transport og mobilitet, helse- og velferdstjenester og muliggjørende teknologier. Administrasjonen anbefalte at høstens IPO-midler fra DEMOKRAT lyses ut bredt, slik at alle sektorer og tjenesteområder i kommunal og fylkeskommunal sektor kan søke. Midlene vil da være komplementære med midler fra andre porteføljestyrer, og tilbudet vil dekke hele kommunal sektor. Også for FKA, som er et virkemiddel under oppbygging, anbefalte administrasjonen en åpen utlysning, der hele bredden av stat og kommune kan søke.

Porteføljestyret hadde noen oppfølgingsspørsmål om søknadstypene og mobilisering, og støttet forslaget til vedtak.

Vedtak: *Porteføljestyret vedtar at midlene til innovasjonsprosjekter i offentlig sektor (IPO) lyses ut i en åpen utlysning, slik at alle sektorer og tjenesteområder i kommune og fylkeskommune kan søke.*

Porteføljestyret vedtar at det lyses ut midler til førkommersielle anskaffelser (FKA), slik at alle sektorer og tjenesteområder i både stat, kommune og fylkeskommune kan søke.

Sak PSDEMOKRAT 07/22 Prosedyre for søknadsbehandling

Saken ble tatt etter sak 8.

Administrasjonen orienterte om prosedyren for behandling av søknader til utlysningen av Kompetanse- og samarbeidsprosjekt (KSP), som hadde frist 9. februar. Der var det lyst ut inntil 55 millioner kroner til forskning på demokrati, styring, forvaltning og samfunnsikkerhet, gjennom budsjettformålene DEMOS og SAMRISK.

På møtet skulle porteføljestyret fatte vedtak til prosedyre for behandling av grupper av søknader i møtet i juni. Tildeling av forskningsmidler vil være basert på ekspertpanelenes faglige vurderinger, relevansvurderinger administrasjonen gjør på grunnlag av utlysningens tematiske og strukturelle føringer, samt porteføljevurdering. Det var lagt opp til vedtak om *en bloc*-avslag av søknader med lav karakter, slik at disse ikke diskuteres på porteføljestyrets junimøte.

Porteføljestyret støttet innstillingen til vedtak om prosedyre for søknadsbehandling.

Vedtak: *Porteføljestyret tar prosedyren for søknadsbehandling til etterretning.*

Følgende prosedyre for søknadsbehandling av KSP vedtas av porteføljestyret:

Gruppe 1: Søknader med minimum 5 i hovedkarakter innstilles til bevilgning og reserveliste. Søknader med høy kvalitet og relevans, som ikke bevilges på grunn av for lite budsjett, vil rangeres på en reserveliste. Vedtak gjøres i junimøtet.

Gruppe 2: Søknader med relevanskarakter 4 eller lavere, innstilles til avslag. Vedtak gjøres i junimøtet.

Gruppe 3: Søknader med hovedkarakter 4 eller lavere, avslås en bloc. Vedtas i dette møtet.

Sak PSDEMOKRAT 08/22 Presentasjon av KSP-prosjekt

Saken ble tatt etter sak 6.

Aase Kristine Lundberg fra Nordlandsforskning presenterte samarbeidsprosjektet *Field of goals*, som skal utvikle et rammeverk for å implementere FNs bærekraftsmål i lokal og regional planlegging. Det er et stort prosjekt med 23 partnere og finansiering gjennom budsjettformålet DEMOS.

Porteføljestyret takket for en svært interessant presentasjon og hadde noen oppfølgings spørsmål.

Vedtak: *Ingen vedtak i saken.*

Sak PSDEMOKRAT 09/22 Muligheter i Horisont Europa

Administrasjonen orienterte om muligheter i Horisont Europa innenfor de temaene som favnes av DEMOKRAT-porteføljen. Regjeringens nye *Strategi for norsk deltakelse i Horisont Europa* og Forskningsrådets strategi, *Idékraft verden trenger*, understreker betydningen av at norske aktører tar ut sitt potensial i Horisont Europa.

Oppgavene knyttet til Horisont Europa må sees på som en av Forskningsrådets kjerneoppgaver, parallelt med forvaltning av nasjonale FoU-midler gjennom investeringsprosessen. I Horisont 2020 hadde Norge en returandel på 2,53 prosent, som er over gjennomsnittet i Europa. Det totale budsjettet for Horisont Europa er på 95,5 mrd. euro, og målet for norsk retur er økt til 2,8 prosent.

Tematisk er det stort sammenfall mellom nasjonale investeringer i porteføljen og to av klyngene i Horisont Europa – *klynge 2 Kultur, kreativitet og inkluderende samfunn* og *klynge 3 Samfunnsikkerhet*. I tillegg er det store muligheter for offentlige aktører på tvers av alle utlysninger, og for deltakelse i de såkalte missions – samfunnsoppdrag – som er et helt nytt virkemiddel i Horisont Europa.

Porteføljestyret takket for presentasjonen og hadde noen oppfølgingsspørsmål.

Administrasjonen følger opp med ny sak til møte 3/22, slik at porteføljestyret kan vurdere mulighetene i EU sammen med nasjonal innsats ved utarbeidelse av investeringsplanen.

Vedtak: *Porteføljestyret tar informasjonen til etterretning.*

Sak PSDEMOKRAT 10/22 Eventuelt

Det var ingen saker under eventuelt.

Vedtak: *Ingen vedtak i saken.*

Sak PSDEMOKRAT 11/22 Godkjenning av vedtaksprotokoll

Porteføljestyret godkjente vedtaksprotokollen ved møtets slutt.

Vedtak: *Protokollen godkjennes.*